Ana Babal?k Davran??lar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ana Babal?k Davran??lar? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=15910

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Ana Babal?k Davran??lar? Ölçe?i (ABDÖ), ebeveynlerin çocuklar?na yönelik sergiledikleri olumlu ve olumsuz davran??lar? ölçmek amac?yla geli?tirme yöntemiyle olu?turulmu? psikometrik bir araçt?r. 2021 y?l?nda Do?an ve Yalç?n taraf?ndan Türk kültürüne uygun olarak geli?tirilen bu ölçek, ebeveynlik davran??lar?n?n yap?sal geçerli?ini ve güvenirli?ini belirlemek için kapsaml? istatistiksel analizlere tabi tutulmu?tur. Ölçek, ebeveynlerin çocuk yeti?tirme stillerini ve uygulamalar?n? de?erlendirmede ara?t?rmac?lara ve klinisyenlere yard?mc? olmay? hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler

Ana babal?k, ebeveynlik, psikometri, ölçek geli?tirme, geçerlik, güvenirlik, ebeveyn davran??lar?.

Yazarlar

Betül Gökçen DO?AN, ?brahim YALÇIN

Amaç

Ana Babal?k Davran??lar? Ölçe?i'nin temel amac?, ebeveynlerin çocuklar?na kar?? sergiledi?i davran??lar? sistematik olarak, pozitif ve negatif boyutlarda ölçebilecek, yüksek geçerlik ve güvenirlik özelliklerine sahip bir ölçme arac? olu?turmakt?r. Bu geli?tirme çal??mas?, ebeveynlik literatürüne katk? sa?lamay? ve Türk popülasyonunda ebeveyn-çocuk ili?kilerini de?erlendirmede standart bir araç sunmay? amaçlam??t?r.

Ölçek, özellikle ebeveynlerin çocuklar?na kar?? gösterdikleri destekleyici, kabul edici tutumlar ile cezaland?r?c?, reddedici ve ihmalkar tutumlar? birbirinden ay?rarak, spesifik ana babal?k davran??lar? üzerindeki etkileri ara?t?rmay? mümkün k?lmaktad?r.

Yap?

Ölçek, ana babal?k davran??lar? yap?s?n? ölçmektedir. Yap?lan güvenirlik analizleri, ölçe?in iki temel boyutta yap?land???n? göstermektedir: **Olumlu Ana Babal?k Davran???** ve **Olumsuz Ana Babal?k Davran???**. Olumlu davran??lar genellikle sevgi, destek ve kabulü içerirken; olumsuz davran??lar ise k?zg?nl?k, utanç duyma, ba??rma ve küsme gibi cezaland?r?c? veya reddedici tutumlar? kapsamaktad?r. Bu ikili yap?, ebeveynlik stillerinin karma??kl???n? yans?tmaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geçerlik

Ölçe?in yap?sal geçerli?ini kan?tlamak amac?yla kapsaml? geçerlik çal??malar? yürütülmü?tür. Bu çal??malar ?unlar? içermektedir:

Aç?klay?c? Faktör Analizi (AFA): Ölçe?in temel faktör yap?s?n? belirlemek ve maddelerin hangi boyutlara yüklendi?ini ke?fetmek için kullan?lm??t?r.

Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA): AFA ile belirlenen iki faktörlü yap?n?n (Olumlu ve Olumsuz Ana Babal?k) örneklem verileriyle ne kadar uyumlu oldu?unu test etmek için uygulanm??t?r. DFA sonuçlar?, teorik yap?n?n verilerle iyi bir uyum sergiledi?ini göstermi?tir.

Ölçüt Geçerli?i: Ölçe?in, ölçtü?ü yap?yla ili?kili oldu?u bilinen di?er de?i?kenlerle olan korelasyonunu incelemek amac?yla ölçüt geçerli?i çal??malar? da gerçekle?tirilmi?tir.

Güvenirlik

Ana Babal?k Davran??lar? Ölçe?i'nin tutarl?l???n? ve kararl?l???n? de?erlendirmek için iki temel güvenirlik yöntemi kullan?lm??t?r:

Cronbach Alfa ?ç Tutarl?k Katsay?s?: Ölçe?in iç tutarl?l???, maddelerin ayn? yap?y? ölçme derecesini göstermi?tir.

Olumlu Ana Babal?k Boyutu için: .83
Olumsuz Ana Babal?k Boyutu için: .74

Bu katsay?lar, her iki boyutun da kabul edilebilir düzeyde iyi bir iç tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermektedir.

Test-Tekrar Test Yöntemi: Ölçe?in zaman içindeki kararl?l???n? de?erlendirmek için uygulanm??t?r.

Olumlu Ana Babal?k Davran??? için: 0.74
Olumsuz Ana Babal?k Davran??? için: 0.70

Bu sonuçlar, ölçek puanlar?n?n belirli bir zaman aral???nda kararl? oldu?unu ve güvenilirli?ini korudu?unu teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçek geli?tirme sürecinde, ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü sa?lamak amac?yla hem Aç?klay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. AFA, ölçe?in maddelerinin iki temel faktör (Olumlu ve Olumsuz Ana Babal?k) alt?nda topland???n? ortaya

ARABPSYCHOLOGY.COM

koymu?tur.

DFA ise bu iki faktörlü yap?n?n model uyum indekslerini inceleyerek teorik modelin ampirik verilerle uyumunu do?rulam??t?r. Bu ikili faktör analizi yakla??m?, ölçe?in ölçtü?ü yap?n?n teorik olarak tutarl? ve istatistiksel olarak sa?lam oldu?unu göstermektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme (Ölçek Geli?tirme Çal??mas?)

Format: Öz Bildirim Ölçe?i

Derecelendirme: 5'li Likert Tipi (1=Hiçbir zaman - 5=Her zaman)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ebeveynler/Bak?m Verenler

Ya? Grubu: Yeti?kinler (Çocuklar?na kar?? davran??lar?n? de?erlendiren ebeveynler)

Popülasyon Detaylar?: Çal??ma, Türkiye'deki ebeveyn örneklemi üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Psikometrik yöntemler kullan?larak geli?tirilmi? ve geçerlik-güvenirlik analizleri yap?lm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Ebeveynlik, psikometrik geçerlik, test-tekrar test, faktör yap?s?, Likert ölçe?i, Betül Gökçen Do?an.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Betül Gökçen DO?AN

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut de?il.

?leti?im E-posta Adresi: betulgokcen.dogan@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Çal??man?n yap?ld??? kurum veya yazar?n belirtilen e-posta adresi üzerinden ileti?im sa?lanabilir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2021

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari kullan?m? ve izin detaylar? için sorumlu yazar Betül Gökçen DO?AN ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik çal??malar için genellikle kaynak gösterilerek kullan?m mümkündür.

Makalenin tam metnine DergiPark üzerinden eri?im sa?lanabilir: dergipark.org.tr

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: ana-babalik-davranislari-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Do?an, B. G. ve Yalç?n, ?. (2021). Ana Babal?k Davran??lar? Ölçe?inin geli?tirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *?nönü Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi, 22*(3), 1942-1963. DOI: 10.17679/inuefd.916049

Ana Babal?k Davran??lar? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu? olup hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemi?tir.

Ba?kalar?yla birlikteyken çocu?umun davran??lar?ndan utand???mda ona k?zar?m (ona ba??rmak, çimdik atmak gibi).
Çocu?um istemedi?im bir ?ey yap?nca ona küserim (onunla konu?mam, ona bakmam gibi).

ARABPSYCHOLOGY.COM